

ACTA DEL PLENARI DEL CONSELL DE LES DONES

Identificació de la sessió

Data: 21 de desembre de 2022

Caràcter: ordinari

Horari: de 17.00 h a 19.00 h.

Assistents

Presidència

Laura Pérez Castaño, quarta tinenta d'alcaldia de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI

Vicepresidència

Gemma Altell – G-360. Cartografies humanes i socials.

Secretària tècnica

Sílvia Serra

Grups municipals

Júlia Barea – GM Ciutadans

Entitats

Anna Albareda – Fundació Surt

Aida Porcar – Associació Invia

Ariadna Belver – 50 a 50

Cora Renata – MedWomen

Dora Escobar – Consell de Dones Sant Martí Dones Àmbar Prim

Elvira Méndez – Associació Salut i Família

Eva Gajardo – Secretària Igualtat i FP de Catalunya UGT

Irene Ortiz – Secretaria de Dones i Polítiques LGTBI de CCOO de Catalunya

Joana Torruella – Associació Ciutadana pels Drets de les Dones

Laia Orozco – MedWomen

Laura Viladevall – Creación Positiva

Lola Sánchez – ASODAME

María Barranco – ASODAME

Maria Rosa Lunas – Federació d'organitzacions de gent gran, dones i família (FOAGG)

Marta Álvarez – Fundació Salut i Comunitat

Marta Corcoy – Associació de Dones Periodistes de Catalunya (ADPC)

Marta Mas – Associació per la Igualtat i la Recerca (AIO)

Mercè Otero – Ca la Dona

Raquel Marquès – Promotora de Mitjans Audiovisuals Drac Màgic SCCL

Remei Sáez – Plataforma Unitària contra les Violències de Gènere

Sandra Vargas – Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya

Sílvia Aldavert – Associació Drets Sexuals i Reproductius

Sílvia Moreira da Silva – Associació Hèlia

Títol individual

Eulàlia Lledó

Tècniques, conselleres de Feminismes i LGTBI i dones representants dels consells de dones de districtes

Alexandra López – Conselleres de Feminismes del Districte de Nou Barris

Àngela Santos – Tècnica de Feminismes del Districte de Nou Barris

Àngels Sánchez – Districte de les Corts

Àngels Tomàs – Consellera de Feminismes del Districte de Gràcia

Ana Trapero – Consellera de Feminismes del Districte de Sants-Montjuïc

Consol Collado – Districte de les Corts

Elena Tarifa – Conselleres de Feminismes del Districte d'Horta-Guinardó

Emma Deusdat – Consellera de Barcelona en Comú del Districte de Sant Martí

Laura Cañadas – Consellera de Feminismes del Districte de les Corts

Ruth Gabriel – Consellera de Feminisme i Interculturalitat del Districte de Sant Andreu

ORDRE DEL DIA

1. Salutació i benvinguda.
2. Lectura d'excuses i delegacions i aprovació, si escau, de l'acta anterior.
3. Presentació de l'informe "Democratitzant les cures a la ciutat de Barcelona: Balanç d'actuació i línies de futur, a càrrec de Laura Pérez.
4. Informacions de la presidència, a càrrec de Laura Pérez.
5. Presentació de la proposta de nova incorporació de l'entitat Medwomen.
6. Presentació i aprovació, si escau, de la proposta de Reglament de funcionament intern del Consell de Dones i el document de normes complementàries.
7. Informació sobre la renovació de la Vicepresidència i Comissió Permanent del Consell de les Dones.

8. Presentació de l'Estudi per la incorporació de la perspectiva de gènere al sistema d'atenció i protecció a la infància i l'adolescència a la ciutat de Barcelona", a càrrec de Gemma Altell.
9. Informacions de la Vicepresidència i grups de treball, a càrrec de Gemma Altell.
10. Presentació del document "Violència institucional en el marc de drets sexuals i reproductius", a càrrec de Sílvia Aldavert, de l'Associació de Drets Sexuals i Reproductius.
11. Torn obert de paraules.

Desenvolupament de la sessió

1. Salutació i benvinguda.

Laura Pérez dona la benvinguda al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona.

2. Lectura d'excuses i delegacions i aprovació, si escau, de l'acta anterior.

Sílvia Serra comenta les persones que han excusat la seva assistència:

- Conxa Pont, tècnica de Feminismes del Districte d'Horta-Guinardó.
- Iris Roch, del Centre d'Intervenció Psicològica Anàlisi i Integració Social (CIP AIS).
- Maria José Polanco, d'EICA.
- Mila Lozano, de l'Associació EOL Fòrum.
- Nausica Castelló, de l'Associació Benestar i Desenvolupament.
- Núria Hernández , tècnica de feminismes del Districte de l'Eixample.
- Núria Sala, a títol individual.
- Núria Clotet, del Grup Municipal Esquerra Republicana.

Lectura de les delegacions:

- Laura Sales, de la Fundació Surt, que delega en l'Anna Albareda.

Tot seguit, comenta que no s'ha enviat cap esmena de l'acta anterior, però que s'han fet les modificacions que es van aprovar a la sessió plenària anterior.

Laura Pérez presenta els temes de l'ordre del dia:

Presentació i valoració de l'acció municipal a l'àmbit de l'economia feminista i de les cures de la ciutat de Barcelona.

Presentació i aprovació, si escau, de la incorporació de l'entitat Medwomen després de l'aprovació a la darrera sessió de la Comissió Permanent.

Votació per l'aprovació del Reglament de funcionament intern del Consell de les Dones.

Presentació de l'estudi "Incorporació de la perspectiva de gènere al sistema d'atenció i protecció de la infància i l'adolescència de la ciutat".

Presentació de l'estudi "Violència institucional en el marc de drets sexuals i reproductius.

3. Presentació de l'informe "Democratitzant les cures a la ciutat de Barcelona: balanç d'actuació i línies de futur" a càrrec de Laura Pérez.

Laura Pérez exposa que aquest treball ha estat fet per l'Àrea de Salut, Envel·liment i Cures de la ciutat, conjuntament amb Feminismes i altres àrees de l'Ajuntament. És un informe de balanç i d'avaluació i es farà arribar a totes les participants del Consell de les Dones. A continuació exposa el contingut de l'informe:

D'una banda, es mostra una bona anàlisi i una bona feina, sobretot perquè s'ha avançat en les eines més analítiques respecte a la situació de les cures a la ciutat de Barcelona. Es recull el resultat d'enquestes per veure quin és l'estat de les cures a la ciutat, qui assumeix les cures a la ciutat i com estan les persones que cuiden. S'ha actualitzat tota aquesta informació, ja que quan es parlava de dades s'utilitzaven les del 2016 i, tenint en compte que s'ha passat una pandèmia, s'ha valorat que la realitat és canviant i que ha augmentat l'envelliment de la població.

En aquest sentit, exposa dades i reflexions que tenen a veure primer amb el rol central de la família i específicament de les dones en l'àmbit de les cures. Es continua observant, que, tot i que s'ampliïn els serveis públics i tot i que les administracions tinguin un rol important en l'àmbit de les cures, són les famílies les que les acaben i continuen assumint. S'estima que a Barcelona hi ha 355.000 persones que tenen cura d'altres persones de manera

intensiva. Per tant, no és una minoria, no és un col·lectiu petit, sinó que és al centre, també, de les desigualtats de gènere i, per tant, abordar-ho aquí també representarà abordar-ne tots els àmbits o abordar tots els indicadors de desigualtat de gènere i d'altres.

Seguidament, es comenta que només un 5,7% d'homes dedica 22 o més hores setmanals a les feines de la llar -una de les dades actualitzades-, mentre que en el cas de les dones aquest percentatge arriba al 22%.

En relació amb l'impacte en la salut, la precarietat té a veure també amb la precarietat de temps i amb la precarietat o la manca de disponibilitat de temps per a l'autocura. I aquí una dada per compartir és que el 82% de les persones que es fan càrrec d'un familiar dependent, majoritàriament dones, manifesta un empitjorament en la seva salut. Per tant, és una tasca que té impacte en la qualitat de la seva vida.

En relació amb l'autonomia econòmica, no hi ha cap novetat, ja que pel que fa als debats sobre la bretxa salarial, especialment, es comenta que s'hauria d'abordar des d'aquestes desigualtats que impedeixen que les dones tinguin jornades senceres, (la parcialitat, deixar la feina, quan l'ha de deixar algú, quins rols de gènere estan sostenint que siguin les dones les que deixin de treballar i, per tant, de tenir ingressos, i com això impacta en l'autonomia econòmica de les dones)

La manca de reconeixement social de les cures, és un tema reiterat i es detecta una evolució respecte al reconeixement de les cures, però això encara no passa pel que fa al reconeixement econòmic o a un reconeixement que permeti millorar les condicions de vida.

El Barcelona Cuida, que és un dels programes que es va posar en marxa ja a l'anterior mandat, ha superat les 10.000 persones i moltes més atencions. I es vol destacar que, si bé el Barcelona Cuida és molt conegut per la part d'organitzar-se la cura, també ha estat adreçat a les treballadores de les cures. Més de 2.500 persones treballadores han estat treballadores de l'àmbit laboral, amb la precarietat que caracteritza aquest àmbit. S'ha aconseguit posar èmfasi en l'assessorament a famílies que volen contractar algú que potser està en un procés de regularització de la seva documentació i, per tant, també necessita acompanyament en aquesta situació.

El que s'observava al Barcelona Cuida era la necessitat de reconèixer econòmicament que l'activitat i les tasques reproductives formen part de

l'economia i, per tant, d'alguna manera, calia acompanyar aquest reconeixement mitjançant, en aquest cas, 14 mesures i serveis gratuïts per a les persones cuidadores. Acaba de sortir, no fa ni dos mesos que es va llançar, la targeta cuidadora, i ja l'han sol·licitat més de 2.500 persones. Aquesta targeta aporta una part simbòlica que també té a veure amb el reconeixement de l'existència, de les persones que cuiden diàriament o bé més parcialment. No és només per a la persona que està cuidant de forma intensiva.

En relació amb els canguratsges, actualment hi ha unes 2.500 famílies vinculades al servei de cangur municipal. Aquest servei va néixer durant la pandèmia, o en els primers moments en què va començar el desconfinament, quan molta gent, sobretot dones, havien perdut les seves feines. Vol oferir suport per començar a formar-se, trobar una feina, però també poder anar a fer un cafè amb una amiga o poder fer un voluntariat a la biblioteca. Són coses que es valoren com a essencials, per cuidar les persones que cuiden i, per tant, el cangur municipal s'ha consolidat molt. S'ampliarà a tres nous serveis, ara sí, amb línia de finançament. Inicialment va ser una mesura pròpia de l'Ajuntament de Barcelona i ara ho serà amb finançament estatal.

El projecte Vila Veïna, que és també una iniciativa municipal de reorganització de les cures, es va presentar a un plenari perquè és com s'organitzen les cures des de la proximitat, així és com s'ofereixen tots aquests serveis des de cadascun dels barris. En el primer any de funcionament, el 84% de persones que s'hi han apropiat són dones. Per tant, es reprèn la idea de voler cuidar en comunitat, però qui s'apropa a informar-se i qui s'ocupa d'aquestes tasques són les dones. Per això s'ha creat el projecte Mares Veïnes, que començarà ara, i que bàsicament contractarà dones per especialitzar-les: dones amb diversitats, depenent del barri i de les necessitats, però que acompanyin altres dones de la seva comunitat a conèixer els recursos que tenen de cures.

Es menciona també l'esforç i la dedicació que ha fet Barcelona Activa per posar la mirada en la professionalització del sector i en l'acompanyament en la formació de dones que són al sector de la cura, i per adaptar-se. Al voltant de 800 dones han dut a terme una formació de curta durada i 130 dones hi han assistit per aconseguir un certificat professional.

4. Informacions de la Presidència, a càrrec de Laura Pérez

Laura Pérez comenta les informacions següents:

En primer lloc, fa una valoració del mes de novembre, amb un agraïment especial a totes les activitats que s'han fet des de l'àmbit de l'Ajuntament de Barcelona, a totes les companyes que en formen part, des dels districtes i des de l'àmbit del moviment feminista. Enguany, de nou, ha estat un mes de novembre reivindicatiu, potent, que ha sabut posar temes a sobre de la taula que demostren que el moviment feminista de la ciutat està molt present.

Finalment, en relació amb el 8 de març, s'informa que en breu es faran públiques les bases dels Premis Maria Aurèlia Capmany. També serà un mes amb molta presència de memòria democràtica en què es podrà fer un balanç de tot el que ha significat l'impuls de la memòria i la visibilització de les dones, específicament també en matèria de Nomenclàtor. Queda molt per fer, però hi ha moltes iniciatives ciutadanes a cadascun dels barris.

Laura Pérez dona la paraula a Àngels Llorens, perquè expliqui les accions de memòria democràtica, com és el mapa de City of Women.

Àngels Llorens agraeix poder ser al plenari del Consell de les Dones. També mostra el seu agraïment a totes les conselleres de districte que han assistit a les reunions i a les conselleres de Memòria Democràtica, perquè la feina de Nomenclàtor sense elles hauria estat bastant difícil a tots els districtes. Tot seguit presenta el projecte City of Women:

Aquest projecte tracta de cartografiar en un espai, el que se'n diu "la Ciutat de les Dones", per intentar fer un mapa feminista basat en les parades de metro de la ciutat. Es tracta d'un mapa que representa la voluntat de mostrar aquesta ciutat feminista. La regidoria de Memòria s'ha posat a treballar, primer, per trobar una persona referent, amb experiència en temes de memòria, per treballar en aquest àmbit. Aquesta persona és Núria Ricart, vicedegana de la Facultat de Belles Arts, i doctora en Belles Arts. Treballa també amb moltes dones historiadores, amb referències de l'acadèmia i de l'àmbit feminista. Són noms de dones individuals, no col·lectius, i que bàsicament tenen a veure amb el seu desenvolupament professional: escriptores, periodistes, esportistes, cuineres, de les lluites veïnals, feministes, LGTBI, de les lluites interculturals, antifeixistes. I també s'hi ha afegit

l'àmbit de la diversitat funcional. Durant tot el mes de març, en principi, cada districte ha d'inaugurar un espai públic amb nom de dona.

Laura Pérez agraeix la presentació i dona pas als punts següents:

5. Presentació de la proposta de nova incorporació de l'entitat Medwomen

Laia Orozco agraeix l'oportunitat que se'ls ha donat de formar part del Consell de les Dones. Comenta que són una entitat especialitzada en la millora de l'advocacia i el lobby per a programes d'emprenedoria femenina. Des de l'entitat treballen en la millora de dades, els programes de formació, la millora de programes de finançament i el model d'acompanyament a la dona emprenedora. Mostren la seva voluntat de sumar en el Consell i també d'oferir aquests espais d'expertesa i de cooperació entre entitats que treballen amb l'emprenedoria femenina a la ciutat per millorar les innovacions existents en el sector.

Laura Pérez agraeix la presentació i s'aprova la seva incorporació al Consell de les Dones.

6. Presentació i aprovació, si escau, de la proposta de Reglament de funcionament intern del Consell de Dones i el document de normes complementàries

Sílvia Serra explica que a la darrera sessió de la Comissió Permanent es va presentar i aprovar la proposta de text del nou Reglament i un petit esquema de normes complementàries, que és un guió-proposta d'alguns aspectes que es poden acordar internament en votació plenària, sense estar sotmesos a l'aprovació del reglament, en cada situació. El nou text té incorporades totes les esmenes i les aportacions que es van fer al darrer Plenari del mes de juny, per tant, quedaria preparat per aprovar. Si avui s'aprovés, iniciaria el camí amb la tramitació juridicoadministrativa de l'Ajuntament.

Eulàlia Lledó, en relació amb el punt 20, que és el de la dissolució del Consell, que diu que "si no s'ha reunit almenys una vegada en un any, el Consell Municipal, a proposta de la Comissió de Govern, pot suprimir-lo motivadament", expressa que normalment el convoca la institució, i si no el convoca durant un any, es pot dissoldre. Pregunta si és el funcionament habitual dels consells.

Sílvia Serra respon que és un aspecte que estableix el Reglament de participació ciutadana a nivell municipal i és una de les clàusules que ja venien prefixades a l'hora d'elaborar aquest document. Es planteja com a un procediment en el cas de no hi haver participació o assistència, no només si no hi ha convocatòria.

Sílvia Serra comenta que les entitats poden demanar un plenari extraordinari en tot moment.

Es fa la votació a mà alçada. Els vots a favor d'aprovar-se el Reglament són 21 vots. No se'n registra cap en contra i hi ha 4 abstencions.

Sílvia Serra dona per acabada la votació i, per tant, l'aprovació del nou Reglament de funcionament intern del Consell de les Dones i el document de normes complementàries.

7. Informació sobre la renovació de la Vicepresidència i Comissió Permanent del Consell de les Dones

Gemma Altell comenta que fa pràcticament deu anys que ocupa aquest càrrec, la gestió del nou Reglament ha anat endarrerint la renovació. Ara que finalment s'ha aprovat aquest reglament, encara que ha de passar un procés jurídic, la seva posició és posar fi a la seva trajectòria com a vicepresidenta del Consell de les Dones. En el proper plenari s'haurà de renovar el càrrec i la composició de la Comissió Permanent.

Sílvia Serra comenta la previsió d'obrir el període de presentació de candidatures, enviant les propostes a la Secretaria Tècnica, al mes de març. Per tant, al proper Plenari, es podrien portar a terme les votacions. Prèviament s'informarà de quines són les candidatures presentades i s'establiran els terminis. Comenta que la Comissió Permanent es convocarà al febrer i tindrà una informació prèvia del procés.

Sílvia Aldavert pregunta si qualsevol persona, entitat, pot presentar la candidatura i ha d'especificar si és a la Vicepresidència o a la Permanent?

Sílvia Serra comenta que es diferenciarien les candidatures. Per a la Vicepresidència, l'únic requisit és que han de ser representants d'una entitat. Per a la Comissió Permanent es preveu una diversitat de perfils, segons la composició establerta al Reglament de funcionament.

8. Presentació de l'Estudi per la incorporació de la perspectiva de gènere al sistema d'atenció i protecció a la infància i l'adolescència a la ciutat de Barcelona" a càrrec de Gemma Altell.

Laura Pérez exposa que, tal com hi havia fet referència en altres punts exposats, aquest també parla sobre l'estratègia de transversalitat de gènere:

Aquest estudi s'emmarca dins de l'estratègia de transversalitat de gènere de l'Institut Municipal de Serveis Socials. És un dels organismes més grans, probablement més complexos, que més treballa en un àmbit de vulnerabilitat social, de precarietat, molt feminitzat, tant per l'estructura organitzativa, les persones que hi treballen, com per les que en són usuàries. Per tant, és un organisme complex, en què s'està treballant la formació a les professionals.

Actualment, hi ha un equip que aborda les violències cap a la infància i les violències cap a les dones, per aquesta raó es va analitzar tot aquest sistema des d'una perspectiva de gènere. És un sistema que depèn de la Generalitat, perquè la DGAIA (Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència) i, per tant, la protecció de la infància, és una responsabilitat de la Generalitat de Catalunya, però en el cas de Barcelona ho tenen delegat en els equips d'atenció a la infància i adolescència, coneguts com a EAIA, que treballen conjuntament amb la DGAIA, i fan la valoració i els informes tècnics, però és la DGAIA que finalment pren les decisions. Els EAIA òbviament tenen un pes molt important perquè són els que fan l'atenció, l'acompanyament i els informes.

Per acabar, comenta que aquest estudi ha estat d'elaboració delicada i complexa. Actualment hi ha un pla de treball de com revertir el que s'ha extret de l'estudi.

Gemma Altell exposa l'estudi a les membres del Consell de les Dones:

Explica que aquest encàrrec per part de l'Ajuntament està vinculat al compromís amb la transversalització de gènere i ha estat una feina molt honesta per part de l'Ajuntament. Ha suposat un treball molt profund de posar en relació dos codis o dos llenguatges que no ho estaven o no ho han estat fins ara normalment, com és el llenguatge de qui treballa amb infància, dels drets de la infància, amb el llenguatge de qui treballa amb dones, amb feminisme, amb transversalitat de gènere dins l'Ajuntament, etcètera. I, per tant, més enllà dels resultats concrets, el fet de poder posar en relació aquests dos àmbits municipals i poder-se entendre, des del seu punt de vista

és un treball estratègic que permet, d'ara endavant poder treballar més profundament sobre això.

Referint-se a les entitats, comenta que imagina que moltes d'elles que estiguin treballant amb dones hauran viscut situacions de violència institucional, o que són percebudes amb relació a la mirada sobre aquestes dones, respecte a la seva maternitat, etcètera. Llavors, la demanda sorgeix justament d'aquí, d'aquesta sensibilitat.

És un treball d'anàlisi parcial que explora com n'estan, de condicionats, aquests equips que treballen a escala municipal. També incorpora un treball de camp amb enquestes, grups de treball, entrevistes, grups focals, etcètera, per conèixer el discurs, tant el teòric i, per tant, com s'articula o com s'anomena tota la mirada professional, com també el de les persones usuàries, tant les dones mares com d'aquells infants que, ja majors d'edat, han passat per aquest sistema.

És un marc social androcèntric i això ja determina moltíssimes coses molt més enllà de les decisions que s'acaben prenent. Per exemple, quin és el concepte de protecció quan parlem de sistema de protecció. O quin és el concepte de família prevalent, valorat en la nostra societat, etcètera. I això està avalat i legitimat per un marc legal i normatiu que regula aquests dos conceptes, des de la mirada androcèntrica.

Des d'aquesta mirada sorgeix la tipologia de serveis que es creen, les normatives, els procediments i protocols de com es treballa i la mirada professional. La perspectiva de gènere també afecta infants i adolescents. Quan es parla d'infants moltes vegades sembla que no tinguin gènere, és a dir, no tenen un gènere assignat, sinó que són infants en general. S'apliquen biaixos de gènere en la mirada a nens, nois; i nenes, noies. Aquesta qüestió és una de les més importants que han sortit: aquesta falsa dicotomia entre els drets dels infants i els drets de les dones mares, és a dir, a qui es protegeix, com si fossin dues coses diferents. I després, òbviament, la necessitat de la incorporació de la mirada interseccional, que s'anomena molt però al final és molt complicat portar-la a la pràctica.

De tota la informació recopilada surten quatre eixos crítics que cal tenir en compte. El primer bloc, el sistema de protecció té dos objectius que clarament són complicats de conjugar: el control, d'una banda, i l'acompanyament, de l'altra. Sovint, la dificultat en la gestió dels equips, fa que les mateixes persones hagin d'estar controlant i acompanyant, amb la

dificultat que això implica. Després, un altre bloc important és quins indicadors es trien per determinar què significa una bona maternitat i amb molta menys mesura, una bona paternitat. Des d'on es defineixen aquests indicadors? I les preguntes de cribratge? Això, lògicament, molt relacionat amb els conceptes de família i de maternitat. Què significa tenir una família? Què es defineix com a família? Què es defineix com una bona maternitat? Què és allò imprescindible per ser una bona mare, si és que es pot arribar a definir. I l'abordatge dels casos de violències masclistes en particular, que també generen qüestions diverses. S'observa que hi ha una prioritització de la funció de control per sobre de l'acompanyament o de prevenció. En relació amb les cures, sovint es confonen la negligència i les mancances materials. És a dir, de vegades el que anomenem negligència és causat per no tenir les condicions materials assegurades. Moltes vegades, les sortides del nucli familiar asseguren condicions materials, però no sempre el benestar emocional. Al final, tal com està dissenyat aquest sistema, i ja més enllà del nivell municipal, es pot assegurar llit i menjar, però no es poden assegurar els vincles, tot allò que al final ens constitueix com a persones. I no sempre està assegurada la mirada directa de l'infant.

El segon bloc, que es refereix al cribratge, el marge per interpretar i desplegar el marc normatiu, és molt ampli. És a dir, la mirada professional podria ser molt diferent de la voluntat que tingui l'Ajuntament, però tal com està definit, en poden sorgir moltíssimes interpretacions. D'altra banda, defineix des d'un lloc neutre i sabem que la neutralitat en termes de gènere no existeix. És a dir, quan s'anomena neutre, vol dir que té biaixos de gènere, que l'anàlisi de les desigualtats no està incorporada en aquesta mirada.

El tercer bloc, fa referència a la concepció de família i de maternitat. Partint de la base que s'entén la família com a institució patriarcal òptima per a la criança, des d'aquesta mirada, no totes les mares, no totes les situacions familiars estan enteses o valorades de la mateixa manera, i no s'observa tant als vincles reals, sinó a allò que està reconegut formalment. Això té relació amb aquesta penalització de les mares que no tenen xarxa familiar propera, que sovint coincideix amb dones que són migrades i, per tant, no tenen aquesta capacitat tan gran de fer xarxa. I clarament la doble vara de mesurar sobre paternitat i maternitat.

En el quart bloc, l'abordatge dels casos de violències masclistes, s'observa que és una de les principals situacions que poden precipitar un expedient de risc, doble penalització per a moltes dones. És a dir, pateixen violència, però

a més a més, això les posa en un risc més elevat de perdre la relació, la guàrdia i la custòdia dels seus fills i filles. El desconeixement dels impactes i el significat de les violències masclistes. Aquesta dificultat per sostenir l'angoixa del que s'anomena els tempos dels infants i els tempos de les dones. Els tempos de les dones per identificar que viuen violència, que decideixen que poden i volen sortir del nucli familiar, tot això en relació amb els tempos de l'infant, que és definit com de risc, com que no pot continuar en aquell nucli familiar i, per tant, no s'hi equipara, i això genera conseqüències.

Una proposta per a la reflexió, per exemple, seria poder tenir equips diferents que fan funcions diferents. Cal entendre que molts dels desemparaments s'estan donant per qüestions com precarietat material o econòmica, famílies amb necessitats de pautes educatives puntuals o casos en contextos de salut mental, consum de drogues, etcètera. Entendre que una intervenció precoç podria revertir bastant aquestes situacions i que, en canvi, no caldria arribar a un desemparament.

Una altra qüestió és preveure altres tipus de vincles i xarxes més enllà de les familiars i sanguínies, com a figures referencials, de vincle, i explorar el que s'ha anomenat les maternitats parcials.

Cal unificar criteris amb la DGAIA de la Generalitat, i per tant, cal diàleg entre les dues administracions, ja que la competència és autonòmica. A l'estudi s'estableixen propostes com ara adaptar la normativa a la nova llei de violències masclistes, repensar el circuit davant de casos de violències, els criteris d'obertura d'expedient, etcètera. Unificar la mirada professional a través d'un marc compartit en la formació, també amb professionals de la DGAIA; la necessitat d'unificar criteris indicadors en clau de gènere i protocol·litzar l'ús d'indicadors basant-se en una anàlisi del context en clau de gènere.

Mercè Otero agraeix la feina feta. Comenta que feia temps que es necessitava un estudi com aquest. Comenta que aquest estudi també s'hauria de fer al Consorci d'Ensenyament Ajuntament-Generalitat. Per acabar, considera important que des de l'àmbit dels feminismes es continuï treballant en aquesta línia.

Gemma Altell comenta que el Consell de les Dones podria fer un document que reculli aclariments i traslladar-lo a la Generalitat.

Remei Sáez agraeix la feina feta, ja que sembla un inici, i per ella és imprescindible aquesta mirada transversal de gènere. Comenta que com a societat no es poden permetre no protegir a la infància que pateix aquestes situacions de violència, i a la Plataforma Unitària contra les Violències de Gènere li preocupa molt tot el tema de la violència vicària, que també preveu aquestes situacions. També agraeix la predisposició de l'Administració, pel fet que es plantegi i que es coordini amb la DGAIA.

Sandra Vargas comenta que si participen en el Consell de les Dones és per buscar un canvi estructural. Expressa que des dels anys que fa que atén és la primera vegada que veu una estructura, que connecta amb il·lusió, esperança, però també amb neguit, que ve de la pràctica, d'aterrar en casos concrets, de la incidència política, dels grups de treball i no només de protocols. Per acabar, remarca la importància que aquesta feina es vagi desenvolupant i transmetent perquè no es perdi la feina feta.

Gemma Altell comenta que la proposta ve acompanyada d'un full de ruta d'accions concretes que l'Ajuntament ja té i que també s'ha fet seu. De totes maneres, considera que des del Consell de les Dones es podria plantejar una campanya a escala d'incidència política. Podria ser un espai que faciliti aquesta continuïtat més enllà del mandat.

9. Informacions de la Vicepresidència i grups de treball

Sílvia Moreira explica el funcionament i les tasques del Grup de Treball de Violències Masclistes:

En primer lloc, informa que en relació amb el punt 4 de l'exposició de l' "Estudi per la incorporació de la perspectiva de gènere al sistema d'atenció i protecció a la infància i l'adolescència a la ciutat de Barcelona", referent a l'abordatge dels casos de violències masclistes, ho volen entomar com a grup per tal de poder fer propostes de cara al 2023.

Informa que el febrer del 2022 es van definir les línies estratègiques que calia desenvolupar al llarg d'aquest any, després d'haver reprès el grup passada la pandèmia, com a grup participatiu i d'incidència. Una idea és presentar un informe d'alguns temes crucials, com ara les violències vicàries i els drets dels infants. També es planteja establir ponts i mecanismes de coordinació i col·laboració amb l'IMSS. Es destaca la necessitat de formació en el grup de treball sobre les novetats legislatives i tècniques.

Gemma Altell comenta que Sílvia Aldavert, a continuació, parlarà de l'informe sobre violència institucional en el marc dels drets sexuals i reproductius. S'aprofita aquesta presentació per obrir un tema que ja s'havia anotat en una sessió anterior, que era la possibilitat de crear un grup de treball, o com a mínim unes primeres sessions de reflexió sobre els drets sexuals i reproductius, que és central i vertebral per les dones i pel feminisme.

10. Presentació del document “Violència institucional en el marc de drets sexuals i reproductius”, a càrrec de Sílvia Aldavert, de l'Associació de Drets Sexuals i Reproductius

Sílvia Aldavert agraeix la dedicació a la Gemma Altell, no només per la feina que ha presentat, que considera imprescindible. Comenta que li agradaria poder tenir accés a la informació, ja que és molt valuosa. Tot seguit comença la presentació:

En primer lloc, explica que van començar aquesta feina fa un any i mig, des de la militància de voler aterrar i que els drets sexuals i reproductius no quedessin sempre al final al marge. En el marc dels drets sexuals i reproductius és vital que per primera vegada s'incorpori a la Llei de violències masclistes la violència institucional. Per primera vegada apareix la violència obstètrica i per primera vegada també apareix relacionat amb tot això la violència contra els drets sexuals i reproductius. Però la realitat és que no són legislacions que siguin efectives, i és el moment de fer el següent pas, que s'aconsegueixi que aquestes legislacions realment siguin efectives a la vida de les persones, per millorar concretament la seva vida.

Quan es parla de violència institucional, es parla de violència que comet la institució, ja sigui per omissió o per comissió. La institució exerceix aquesta violència, la qual cosa també és un tema molt incòmode perquè evidentment totes són professionals però es troben amb una estructura, amb una institució que de per si ja és violenta, que té uns patrons de funcionament que les obliguen, d'alguna manera, a cometre violència institucional des del desconeixement o des d'una voluntat concreta.

Els drets sexuals i reproductius són drets humans, i per ser efectius i garantits, tenen una sèrie de dimensions que s'han de complir. Aquestes dimensions són la no-discriminació, l'accessibilitat, la disponibilitat, l'acceptabilitat, la qualitat, la sostenibilitat, la participació i la transparència i el rendiment de comptes. Si algun dret sexual i reproductiu no té garantides aquestes vuit dimensions, és on pot haver-hi violència institucional. Quins són els drets? Pot ser un o més d'un, els drets sexuals i reproductius que es

vulneren, i alhora es pregunta quines són les dimensions que es vulneren. En aquest moment és quan es va identificant quins són els espais i les lògiques de violència institucional que es reproduïxen, vinculats al tema dels drets sexuals i reproductius.

Comenta que aquest exercici es va voler fer a l'àmbit sanitari, però que es pot traslladar a qualsevol àmbit institucional. D'aquesta manera, van revisar tota la documentació sanitària que té el Departament de Salut en relació amb la salut sexual i reproductiva. Va ser un treball grupal amb professionals sanitàries de primera línia i també direccions d'àmbits sanitaris i amb entitats i grups de dones i de l'espai de la societat civil, que han fet denúncies concretes en temes de vulneracions de drets sexuals i reproductius en diferents situacions.

En relació amb els protocols, es va observar que les professionals sanitàries tenen tants protocols que són incompatibles amb una atenció correcta. La mateixa professional viu la violència institucional.

Es va fer un treball de formació en grups sobre el mateix document, que es considera que pot ser molt interessant també per poder anar traslladant a espais de servidores i servidors públics perquè puguin anar incorporant la mirada no només de la violència institucional, sinó també combinada amb drets sexuals i reproductius.

Finalment, comenta que la nova Llei de violències incorpora les violències de segon ordre, que fan referència a tots els atacs, amenaces i agressions que pateixen les feministes, entitats i organitzacions. En aquest cas, l'Associació de Drets Sexuals i Reproductius, és una entitat que és al focus dels grups d'extrema dreta. Explica que contínuament tenen web i correu bloquejat, atacs a les xarxes, en l'àmbit legislatiu al Parlament s'entren mocions en contra de l'entitat perquè perdi el finançament, etcètera. És un efecte i és un moviment absolutament transnacional, amb moltíssims recursos i amb tot el poder a les seves mans, és a dir, el poder judicial i el poder institucional. Per tant, expressa que les feministes i les defensores de drets sexuals i reproductius en aquest cas són la diana concreta. És un tema que anirà creixent i és important tenir molt clar el posicionament com a Consell de Dones de Barcelona amb relació a la protecció, defensa de les defensores i també a l'exigència a escala institucional i governamental, caldrà que estiguin al costat d'aquestes defensores, amb tot el que això suposa. És a dir, posant mesures de protecció, i això vol dir tenir un pla de protecció a les defensores, no només de drets sexuals i reproductius, sinó de drets humans

en general. Per tant, considera que seria important treballar des del Consell de les Dones no només la declaració amb relació a tots aquests discursos d'odi, sinó també la possibilitat d'iniciar un procés de treball d'aquest pla de defensa de les defensores.

Laura Pérez agraeix la intervenció de Sílvia Aldavert i obre torn de paraules.

12. Torn obert de paraules

Eulàlia Lledó agraeix les informacions que s'han presentat. Comenta que la sessió plenària ha començat a les 17.12 hores i proposa començar amb puntualitat. També comenta que es podria estalviar d'imprimir tota la documentació que es facilita a cada reunió. Per acabar, demana actualització sobre el tema del mural en contra de les violències masclistes.

Sílvia Serra comenta que no s'ha afegit el punt del mural contra les violències masclistes perquè està en un moment d'espera, atès que s'ha ajornat la reunió del grup de treball, prevista pel desembre i que es farà al gener. Es preveu informar quan hi hagi una informació més concreta, perquè hi ha hagut canvis i ampliacions, però cal corroborar-los. S'informarà sobre aquest tema en el Plenari següent.

Laura Pérez comenta que està molt d'acord amb el tema de la impressió de documents i que hi ha molta tendència a la impressió, però que es pot acordar que només s'imprimeixin certs documents, de manera excepcional. També comenta que està d'acord amb la puntualitat. Per acabar, desitja unes bones festes a totes les persones assistents.

La presidenta aixeca la sessió a les 19.20 hores.